

YENİ MEDYADA YER ALAN GÖÇ HABERLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ AN ANALYSIS ON MIGRATION NEWS IN NEW MEDIA

Fırat ATA*
Mehmet TAMER**

Öz

Yeni medya, şimdiye kadar medya sektörünün sahip olmadığı bir teknolojik donanımına sahip olmuştur. Yeni medyanın içeriğinde yer alan internet gazeteciliği de bu teknolojik donanım sayesinde haberciliğin yeni bir boyut kazanmasını sağlamıştır. İnternet gazeteciliğinde yer alan bazı haber temalarının son zamanlarda ön plana çıktığı görülmektedir. Özellikle Türkiye'nin sınır komşusu olan ülkelerde yaşanan sorunlara duyarsız kalmaması diğer bir ifadeyle komşu ülkelerde farklı sebeplerden dolayı ayrılmak zorunda kalan kişilere kapısını açması "göç" kavramının ön plana çıkmasını sağlamıştır. Türkiye'ye veya Türkiye üzerinden Batı ülkelerine göç etmek isteyen kişilerin göç hareketleri önemli bir çalışma alanını inşa etmiştir.

Bu çalışmada hurriyet.com.tr, milliyet.com.tr ve yenisafak.com adlı internet gazetelerinde bir aylık süre içerisinde yer alan "göç" temalı 225 haber metni içerik çözümlemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Yapılan analizlerle internet gazetelerinde yer alan göç haberlerinin betimleyici değerleri ortaya konulmuştur. İnternet gazetelerine göre haber konuları, göçmenleri tanımlama şekilleri ve göç etme sebepleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu da saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, İnternet Gazeteciliği, Göç, İçerik Çözümlemesi.

Abstract

The new media has already had the technological equipment that the media sector cannot have. Internet journalism, which is included in the new media, has enabled journalism to gain a new dimension thanks to this technological equipment. Some news themes in internet journalism have recently come to the fore. In particular, Turkey's neighbor is to remain insensitive to the problems in countries other words, in neighboring countries, opening the doors to people who had to leave for different reasons "migration" led to the emergence of the concept to the forefront. Migration movements of people wanting to migrate to Western countries through Turkey or Turkey have built an important study area.

In this study, 225 news texts with the theme of migration in one month period in hurriyet.com.tr, milliyet.com.tr and yenisafak.com were analyzed with content analysis method. With the analysis, descriptive values of immigration news in internet newspapers were revealed. According to Internet newspapers, it was also found that there was a significant relationship between news subjects, the way of identifying migrants and the reasons for migration.

Keywords: New Media, Internet Journalism, Migration, Content Analysis.

Giriş

Habercilik, telekomünikasyon ve internet teknolojisinde yaşanan gelişmeler sonucu oluşan yeni medya, dijital tabanlı medyayı kapsamaktadır. Yeni medya, hem bir araç hem bir mecra olma özelliği taşımaktadır. Bir araçtır; çünkü internet teknolojisi sayesinde yeni mecralara ulaşmayı sağlayabilmektedir. Bir mecradır; çünkü yeni iş olanaklarının/ sektörlerin oluşmasını sağlamıştır. Yeni medya içeriğinde yer alan sektörlerden biri de gazeteciliktir. Yeni medya, kendisinden önceki gazeteciliğin geleneksel olarak adlandırılmasını ve internet gazeteciliğinin oluşmasını sağlamıştır.

İnternet gazeteciliği, elektronik ortamda yapılan gazeteciliğe atıf yapmaktadır. Sanal ortamda yapılan gazetecilik olarak internet gazeteciliği, kendine has kurallarıyla habercilik sektöründeki yerini almıştır. İnternet gazeteciliği, "kitesizleştirme, eş zamansız olabilme ve etkileşim" gibi temel özellikleriyle gazeteciliğin yeni bir boyutta değerlendirilmesini sağlamıştır. İnternet gazeteciliği, geleneksel gazetecilikten kopuk veya onu dışlayan bir mecra değildir. İnternet gazeteciliği, geleneksel gazeteciliğini tamamlayabilmektedir. "Hız ve anlık haber verebilme" süreciyle okuyucuya daha kolay haber ulaştırılabilmektedir.

İnternet gazeteciliğinde geleneksel gazetecilikte olduğu gibi farklı haber temaları yer almaktadır. "Göç" teması da bu haber temalarından biridir. Göç, insanların ekonomik, siyasi, sosyal vb. sebeplerinden dolayı yaşadıkları yeri terk edip yaşamak üzere başka bir yere hareket etme süreci olarak tanımlanmaktadır. Özellik ve sebepleri farklılık gösterse de "insanların var olan hayatlarını daha iyi bir seviyeye taşımak için yer değiştirdikleri gerekçesi" göçün temel bir noktası olarak değerlendirilmektedir.

* Öğr. Gör., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Basın ve Yayıncılık Programı, firatata47@gmail.com

** Öğr. Gör., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Yerel Yönetimler Programı, tamermehtmet@hotmail.com.tr

İnternet gazetelerinde yer alan göç temalı haber metinlerini analiz eden bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, yeni medya ve internet gazeteciliği farklı boyutlarda ele alınmıştır. İkinci bölümde, analiz edilmek üzere seçilen “göç” temasının sosyolojik boyutu irdelenmiştir. Üçüncü bölümde, araştırmanın metodolojisine yer verilerek; çalışmada kullanılan “içerik çözümlemesi” yöntemi, verilerin nasıl elde edildiği, araştırmanın kapsam ve sınırlılıkları anlatılmıştır. Çalışmanın dördüncü bölümünde ise elde edilen bulgular ve bulgulara yönelik anlam ilişkilerini ortaya koyabilmek adına yorumlara yer verilmiştir.

1. Yeni Medya ve İnternet Gazeteciliği

Yeni medya kavramı, 20. yüzyılın son çeyreğinde bilgisayar kökenli tüm yeni iletişim teknolojileri için dile getirilen oldukça geniş bir kavramdır (Akyüz, 2010: 176). Yeni medya, internet ağlarını ve sosyal iletişim medyasını nitelerek için kullanılmaktadır. Yeni medya, yazı, ses ve görüntü gibi medya içeriklerinin internette yer almaya başlamasıyla oluşan bir yapıya işaret etmektedir (Binark, 2015: 15; Geray, 2003: 20). Yeni medya, kişisel bilgisayarlar, bilgisayar ağları, dijital mobil araçlar ve dijital TV ile radyo gibi geleneksel medyanın ileri ve dijital biçimlerini içermektedir. Yeni medya iletişim incelemelerine yeni kavramlar kazandırmakta, multimedya veya sanal gerçeklik gibi eski kavramları geliştirmektedir (Dağsalgüler ve Saka, 2007:168).

Yeni medya tanımlamasında yer alan “yeni” kavramıyla yapay belleklere sahip olmak, içeriğin yeniden üretilebilir ve çoğaltılabilir olması ifade edilmektedir (Törenli, 2005: 87). Yeni kavramıyla “en son olana” vurgu yapılmaktadır (Öztürk, 2013: 7). Yeni kavramı, sadece geleceğe vurgu yapmamaktadır veya geçmişi dışlamamaktadır. Yeni, eskinin temeli üzerine kurulmaktadır. Yeni olanın eski niteliğini almasıysa teknolojik gelişmelere bağlıdır (Yengin, 2012: 348).

Yeni medya kitleleşme, eş zamansız olabilme ve etkileşim özellikleriyle geleneksel medyadan farklılaşmaktadır. Yeni medya, sayısallaşmanın sonucu olan yöndeşmeyle geleneksel medyanın yerine geçebilmektedir (Akyol, 2015: 34). Yeni medya, geleneksel medyaya hem rakip hem de tamamlayıcı konumdadır. Alıcı konumunda bulunan kişiler, geleneksel medyanın en önemli ve ilgi çekici olarak yayınladığı mesaj içeriklerine internet mecrasında ulaşabilmekte ve daha detaylı bilgiler elde edebilmektedir (Bagdıkan, 2016: 66).

Yeni medya sahip olduğu özellikler sayesinde hızla kabul görüp yaygınlaşmaktadır. Diğer bir ifadeyle sayısal teknolojisiyle yeni medya, insanoğlunun modern yaşam deneyimlerinde hızlı bir değişim yaşanmasını sağlamaktadır. Yeni medya, bireysel ve toplumsal yaşamın birçok alanında bir takım değişimlerin ya da dönüşümlerin yaşanmasına yol açmaktadır. Çok fonksiyonlu teknolojik ürünler, hızla artan bilgisayar sahipliği, internet erişiminde geniş bant uygulaması ve daha birçok neden, yeni medyaya devrimsel bir dönüşüm niteliği kazandırmaktadır (Sert, 2014: 288; Büker, 2010: 166).

Yeni medya çağı olarak adlandırılan günümüz medya dünyasında geleneksel habercilik yapılarının da değişime ve aynı zamanda önemli bir dönüşüme uğradığı görülmektedir (Değirmencioğlu, 2014: 147). Yeni medya içeriğinde yer alan değişim ve/veya dönüşüm yaşayan sektörlerden biri de gazeteciliktir. Gazeteciliğin internet mecrasında yer almaya başlaması, “internet gazeteciliği” olarak tanımlanan bir alanın oluşmasını sağlamıştır.¹ Yeni medyanın önemli alanlardan biri olan internet gazeteciliği, önceki gazeteciliğin de “geleneksel gazetecilik” olarak tanımlanmasına neden olmuştur. Geleneksel gazetecilik karşısında veya geleneksel gazeteciliğin tamamlayıcısı olabilen internet gazeteciliği, kendine ait kurallarıyla etkin bir şekilde haberciliğe devam etmektedir.

Geleneksel gazetelerin yanında, internet kullanımının yaygınlık kazanmasıyla internet gazeteciliği olarak anılan yeni bir gazetecilik türü ortaya çıkmıştır. Gazetecilik mesleğinin temel ilke ve kurallarına bağlı kalarak ‘sanal ortamda’ gazetecilik mesleğini tanımlayan bu tür gazeteciliğe; “çevrimiçi (on-line) gazetecilik” veya “elektronik gazetecilik” de denmektedir (Köktener, 2013: 236). İnternet gazeteciliği, haberin üretiminden yayınlanmasına kadarki her aşamasında yeni iletişim teknolojilerinin kullanıldığı gazetecilik olarak algılanmaktadır (Aydoğan, 2012: 313). İnternet gazeteciliği, hızdan eş zamanlı olmaya, çoklu ortamdaki interaktifliğe ve 7 gün 24 saat erişime kadar çeşitli seçenekler sunan bir iletişim mecrası olarak değerlendirilebilmektedir (Gürcan ve Bekiroğlu, 2007: 29).

İnternet üzerindeki haber içeriği, üç aşamada gerçekleşmektedir. İlk aşamada haber sitesi yer almaktadır. Online gazeteciler çoğunlukla bağlı buldukları haber kuruluşlarından aldıkları haberleri yeniden yayınlamakta veya amaçlarına uygun hale getirmektedir. İkinci aşamada gazeteciler, orijinal içeriği oluşturmaktadır. Bu aşamada diğer web sitelerine hiper ağlar ile farklı içerikler sunulabilmektedir. İnteraktif

¹ İnternet gazeteciliği farklı çalışmalar içerisinde “sanal gazetecilik, online gazetecilik ve dijital gazetecilik” olarak da tanımlanmaktadır.

imkânlar, görsel ve yazılı multimedya içeriği ve okuyucuların kendi bireysel haber kategorileri de bu aşamada yer edinebilmektedir. Üçüncü aşama ise web için özel olarak tasarlanmış orijinal haber içeriği tarafından karakterize edilmektedir. Bu aşama online olarak yeniden düşünmemizi sağlayan internet gazeteleri şeklinde yorumlanabilmektedir (Pavlik, 2013: 70-71).

İnternet gazeteciliği, hiper-metinden yararlanma, etkileşim, multi-medya (çoklu ortam), taze haber sunma, ucuz maliyetli olma, kişiselleştirme, depolama ve arşivleme gibi özelliklere sahiptir (Ata, 2015: 31-37). Belirtilen özellikler internet gazeteciliğini geleneksel gazetecilikten ayıran temel özellikler olmakla beraber bazı avantaj ve dezavantajları da beraberinde getirmektedir. İnternet gazeteciliğinin avantajları şu şekilde sıralanabilir: Zaman ve mekân kısıtlamasını kaldırmaktadır. Detaylı ve sınırsız haber içeriğine sahiptir. Haberın düzeltilmesi ve iletilmesinde kolaylık sağlamaktadır. Kişisel arşiv oluşturmaya imkân vermektedir. Kolay sansür edilememektedir. Geniş bir hedef kitleye ulaşabilmektedir. Kâğıt tasarrufu ve maddi avantajı vardır. Reyting/tiraj ölçümü daha kolaydır. İnternet gazeteciliğinin dezavantajlarını ise şu şekilde sıralamak mümkündür: Görme bozukluklarına sebep olabilmektedir. Hızlı haber geçebilme özelliğinden dolayı hatalı bilgiler yayınlanabilmektedir. Tek tip habercilik oluşabilmektedir. Gazeteci kökenli olmayan kişilerin haber üretimine olumsuz etkileri söz konusu olabilmektedir. Kurumsal kimlikleri yeterince oturmamıştır. Link verme yoluyla haberden kopulabilmektedir. Siber saldırılara maruz kalılabilmektedir. Etik sorunlara sebep olabilmektedir (Dolgunyürek, 2018: 152-160).

Bilgisayar, iletişim ve internet teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle etkinliği artan internet gazeteciliği, içeriğinde yayınlanan bazı haber temalarıyla dönemin sosyo-politik durumunu betimlemektedir. Çalışmanın ana sorunsalının daha net anlaşılması adına göç haberlerinin analizinden önce "göç ve göç hareketleriyle" ilgili bilgi vermek, önem arz etmektedir.

2. Göç ve Göç Hareketleri

Göç, sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi, askeri vb. alanlarda birçok yönüyle ele alınabilen çok boyutlu bir kavram olma özelliği taşımaktadır (Taşçı, 2009: 197). Dolayısıyla göç kavramına yönelik tek bir tanımlamaya rastlamak mümkün görünmemektedir. Kavrama yönelik yapılan tanımlamalar, bakış açısına göre farklılaşmaktadır. Türk Dil Kurumu'na göre göç, "ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi. Taşınma, hicret, muhaceret" olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). Marshall'a göre ise göç, bireylerin/grupların, sembolik, coğrafi ve siyasi sınırları aşarak yeni yaşam alanlarına doğru hareketlerdir (1999: 685). Yapılan tanımlar incelendiğinde göç, "ekonomik, sosyal, ya da özel nedenlerle bireyin kendi isteği ile ya da kendi isteği dışında yaşadığı yeri değiştirmesi, gittiği yerde evini kurması ve yaşamına devam etmesi" olarak anlamlandırılmaktadır (Erol ve Ersever, 2014: 49).

İnsanları yeni yaşam alanlarına doğru hareket etmeye iten pek çok neden bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekilde özetlenebilir: İklim kaynaklı göç, kuraklık, kıtlık, doğal afet gibi olaylardan dolayı insanların buldukları yeri değiştirmeleridir. Ekonomik kaynaklı göç, iş, gelir ve buna bağlı maddi sebeplerden kaynaklanan göç hareketidir. Siyasal kaynaklı göç, ülkeler arasındaki siyasal rejim farklılıkları, savaş, terör, siyasal baskı gibi yaşamı tehdit eden olayların yol açtığı göçlerdir. Eğitim kaynaklı göç, insanların geçici veya kalıcı bir süre için gerçekleştiği göç olaylarıdır. Beyin göçü, az gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerin iyi eğitim görmüş, nitelikli, alanında uzmanlaşmış bireylerin daha iyi çalışma koşullarına, daha uygun bir statüye ve daha yüksek bir gelir düzeyine sahip olmak amacıyla gelişmiş ülkelere yerleşmeleridir. Emekli göç, ağırlıklı olarak farklı dinamikler ve motivasyonlar içeren göç türüdür. Emekli olan kişilerin hayatlarının geri kalan kısmını geçirmek için göç etmesidir. (Aksoy, 2012: 294-295). Göç, zamansal açıdan değerlendirildiği "geçici veya kalıcı", mekânsal olarak değerlendirildiğinde ise ülke içerisindeki göçü kapsayan "iç göç" ve ülkeler arası göçü ifade eden "dış göç" olmak üzere iki şekilde kategorize edilebilmektedir (Sağlam, 2006: 33-35).

3. Yöntem

Araştırma kapsamında internet gazetelerinde yer alan "göç" temalı haberlere yönelik betimsel bir analiz gerçekleştirildiğinden "içerik çözümlemesi" yöntemi kullanılmıştır. İçerik çözümlemesi, objektif, sistematik ve sayısal tanımlamaya izin veren bir yöntemdir (Berelson, 1984: 18; Akt: Gökçe, 2001: 25). İçerik çözümlemesi, bireylerin sembolik davranışlarını ve/veya iletişim içeriğini (TV yayınlarının içeriğini, okurların veya izleyicilerin bu iletişim içeriklerine karşı tutumlarını) ortaya koymaktadır (Fiske, 1996: 187). Bu açıdan içerik çözümlemesi, yöntem olarak mevcut olan metinlerin görünen boyutlarından hareketle mevcut olmayan yani bilinmeyen sosyal gerçeğin bazı boyut ve kesitlerine yönelik bir takım bulguları elde etmeyi amaçlamaktadır. İçerik çözümlemesi, genelden özele yani, teoriden gerçeklere doğru hareket eden

bir yaklaşımdır. Bu özellik, içerik analizini kendi sınıfındaki diğer yöntemlerden ayıran en temel unsurdur (Türkdoğan ve Gökçe, 2012: 320).

Severin ve Tankard'a göre içerik çözümlemesi şu aşamalardan oluşmaktadır: İlk olarak araştırma sorusu ya da test edilecek bir hipotez seçilmektedir. Araştırmacı, araştırma birimini, kayıt birimini ve çalışacağı ana çerçeveyi (yayınlar, haber programları, zaman dönemi vb.) tanımlamaktadır. İçerikleri sınıflandırmak için kategoriler tanımlanmaktadır. Tanımlanan veriler istatistik programlarınca işlenerek sayısal veriler elde edilmektedir. Elde edilen sayısal veriler yorumlanmaktadır (1994: 41-42).

3.1. Amaç ve Önem

İnternet gazeteciliğinde yer alan göç haberleriyle dönemin sosyo-politik yapısına yönelik değerlendirilmeler ortaya koyabilmek amaçlanmaktadır. Çalışma, internet gazeteciliğinde göç kavramının nelerle ilişkilendirildiğini ortaya koyması açısından önemli veriler sunmaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evreni, Türkiye'de günlük yayın yapan internet gazeteleridir. Araştırmanın örnekleymişse Dünya genelinde web adreslerini belirli kriterlere göre sıralayan bir analiz şirketi olan Alexa verilerine göre belirlenmiştir. Alexa verilerine göre "en çok aranan" ilk üç internet gazetesi olan "hurriyet.com.tr, milliyet.com.tr ve yenisafak.com" araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.¹ Araştırmanın zamansal sınırı 1 Eylül- 1 Kasım 2018 yılı arası olarak belirlenmiştir. Belirlenen iki aylık zaman içerisinde yayınlanan 225 haber metni analiz edilmiştir. Araştırmanın ana sorunsal yeni medya üzerinden göç olgusunu ele almak olduğundan göç teması taşımayan haber metinleri çalışma dışında tutulmuştur.

3.3. Verilerin Elde Edilmesi ve Kullanılan Testler

Araştırma verileri, yeni medyanın/internet gazeteciliğinin depolama ve arşivleme özelliğiyle elde edilmiştir. Hurriyet.com.tr, yenisafak.com ve milliyet.com.tr gazetelerinde aramaya imkân veren bölüme "göç" kavramı yazılarak "göç" temalı haber metinleri belirlenmiştir. Teorik bölüme göre oluşturulan kodlama cetveli², 2 Kasım- 20 Kasım 2018 tarihi arasında kodlama ölçeğine kodlanmıştır. SPSS 20 istatistik programıyla analiz edilen bulgular, yorumlanarak çalışma tamamlanmıştır. Göç haberlerinin genel çerçevesini çizmek amacıyla "Frekans Analizi", göç haberlerinin internet gazetelerine göre farklılık ve benzerliklerini ortaya koymak amacıyla da "Çapraz Tablo" analizleri yapılmıştır.

4. Bulgular ve Yorumlar

İnternet Gazeteciliğinde Yer Alan Göç Haberleri Üzerine Bir Analiz

Bu bölümde elde edilen bulgular tablolarla verilerek yorumlanmıştır. Göç temalı haberlerin en çok "hurriyet.com.tr'de" yer aldığı, haber konusu kategorisinde "göçmenlere müdahalenin" ön planda olduğu ve göçmenlerin en fazla "düzensiz göçmen" olarak tanımlandığı görülmektedir. İnternet gazetelerine göre haber konuları, göçmenleri tanımlama şekilleri ve göç etme sebepleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu da dikkat çekici bir diğer nokta olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 1: Göç Haberlerinin İnternet Gazetelerine Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Hürriyet.com.tr	68	30,2	30,2	30,2
Milliyet.com.tr	115	51,1	51,1	81,3
Yenisafak.com	42	18,7	18,7	100,0
Toplam	225	100,0	100,0	

Tablo 1 verilerine göre çalışma kapsamında belirtilen zaman dilimi içerisinde en çok göç temalı haber yayınlayan internet gazetesi %51,1 ile milliyet.com.tr olmuştur. Milliyet.com.tr'yi %30,2 ile hurriyet.com.tr ve %18,7 ile yenisafak.com takip etmiştir.

Tablo 2: Göç Temalı Haberin İçeriği

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Göç Hakkında Bilgi	21	9,3	9,3	9,3
Göçlere Müdahale	198	88,0	88,0	97,3
Göçmenleri Kurtarma	6	2,7	2,7	100,0
Toplam	225	100,0	100,0	

¹ Alexa verilerine göre hurriyet.com.tr en çok arananlar listesinde 8.sırada yer alırken milliyet.com.tr en çok ise arama sonuçlarında 14.sırada yer almaktadır. Yenisafak.com ise 17. Sırada yer almaktadır.

² Kodlama cetveli, 12 kategori ve bu 12 kategoriye ait sınıflandırma sistemlerini içermektedir.

Tablo 2 verilerine göre göç teması taşıyan haber metinlerinin içeriği %88 ile göçlere müdahale olmuştur. İkinci sırada %9,3 ile “göç hakkında bilgi” ve üçüncü sırada %2,7 ile “göçmenleri kurtarma” içeriklerinin yer aldığı görülmektedir. Türkiye, coğrafi konumu gereği doğu ülkelerinden batı ülkelerine göç etmek isteyen kişilerin köprüsü niteliğindedir. Dolayısıyla Türkiye sınırları içerisinde hem karada hem de denizde yasadışı yollardan göç etmek isteyenler yakalanmaktadır. Dolayısıyla göçmenlere müdahalenin göç teması taşıyan haber içeriklerinde ilk sırada yer alması beklenen bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. Analiz edilen haber metinleri içerisinde “göç hakkında bilgi” içeriğinin genel anlamda Türkiye’nin sığınma hakkı verdiği kişilerin ülkeye adaptasyonun sağlanması yönünde inşa edildiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle resmi kurum ve kuruluşlar, sosyo-kültürel anlamda düzenledikleri etkinlikler ve bilgilendirme toplantılarıyla göç edenlerin Türkiye’ye adapte olmalarını sağlamaya çalışmaktadır. “Göçmenleri kurtarma” içeriği ise kolluk kuvvetlerinin göç etme sürecinde denetimleri esnasında ve/veya vatandaşların ihbarı üzerine zor durumda kalan(botları batan, yönlerini kaybeden) göç edenleri kurtarma ve ülkelerine geri gönderilmelerini kapsamaktadır.

Tablo 3: Göç Temalı Haberlerin Kaynağı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Sahil Güvenlik Komutanlığı	29	12,9	12,9	12,9
Anadolu Ajansı	52	23,1	23,1	36,0
Emniyet Müdürlüğü	42	18,7	18,7	54,7
Jandarma Genel Komutanlığı	29	12,9	12,9	67,6
Demirören Haber Ajansı	61	27,1	27,1	94,7
İhlas Haber Ajansı	12	5,3	5,3	100,0
Toplam	225	100,0	100,0	

Analiz edilen haber metinleri içerisinde %27,1 ile en çok “Demirören Haber Ajansı” (DHA), haber kaynağı olmuştur. DHA’yı %23,1 ile “Anadolu Ajansı” (AA) ve %18,7 ile “Emniyet Müdürlüğü” takip etmiştir. “Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı” %12,9 ile “İhlas Haber Ajansı” da %5,3 ile haber kaynağı olan diğer kurum ve kuruluşlar olmuştur. Haber kaynaklarının betimleyici istatistik değerlerine bakıldığında altı çizilmesi gereken birkaç nokta bulunmaktadır: Birincisi kolluk kuvvetlerinin birinci derecede haber kaynağı olması beklenen bir konuda medya kuruluşlarının arkasında kaldığı görülmektedir. Haber kaynakları arasında DHA’nın birinci sırada yer alması ise Tablo 1 verilerine bağlı bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın yapıldığı dönem içerisinde en çok haberin hurriyet.com.tr’de yayınlanmış olması ve DHA’nın hurriyet.com.tr ile aynı sahiplik yapısı içerisinde bulunması böyle bir veriye zemin hazırlamıştır. Diğer bir ifadeyle hurriyet.com.tr, DHA’nın haberlerini yayınlamak birinci sırada yer almasını sağlamıştır.

Tablo 4: Göç Edenlerin Tanımlanma Şekilleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Mülteci	5	2,2	2,2	2,2
Göçmen	33	14,7	14,7	16,9
Yabancı Uyruklu	10	4,4	4,4	21,3
Düzensiz Göçmen	100	44,4	44,4	65,8
Kaçak Göçmen	77	34,2	34,2	100,0
Toplam	225	100,0	100,0	

Tablo 4’te yer alan betimsel analiz verilerine göre göç edenlerin %44,4 ile en çok “düzensiz göçmen” olarak tanımlandığı görülmektedir. Düzensiz göçmen tanımlamasını %34,2 ile kaçak göçmen, %14,7 ile “göçmen” tanımlama şekli takip etmektedir. Yabancı uyruklu tanımlama şekli (%4,4) ve mülteci tanımlama şekli de (%2,2) göçmenleri tanımlamada kullanılan diğer kavramlar olmuştur.

Tablo 5: Göç Etme Sebepleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Savaş	5	2,2	2,2	2,2
Ekonomi	2	,9	,9	3,1
Daha İyi Bir Hayat Arayışı	74	32,9	32,9	36,0
Belirtilmemiş	144	64,0	64,0	100,0
Total	225	100,0	100,0	

Analiz edilen göç temalı haber metinlerinin %64'ünde göçle ilgili herhangi bir sebebe yer verilmediği görülmektedir. Göç etme sebepleri arasında genel anlamda "daha iyi bir hayat arayışı" %32,9 ile ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada %2,2 ile savaş ve üçüncü sırada ise %0,9 ile ekonomik sebeplerin olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 6: İnternet Gazetelerine Göre Haber Konuları

		Haber Konusu			Toplam
		Göç Hakkında Bilgi	Göçmenlere Müdahale	Göçmenleri Kurtarma	
İnternet Gazeteleri	Hürriyet.com.tr	4	62	2	68
		5,9%	91,2%	2,9%	100,0%
		19,0%	31,3%	33,3%	30,2%
		1,8%	27,6%	0,9%	30,2%
	Milliyet.com.tr	6	105	4	115
		5,2%	91,3%	3,5%	100,0%
		28,6%	53,0%	66,7%	51,1%
		2,7%	46,7%	1,8%	51,1%
	Yenisafak.com	11	31	0	42
		26,2%	73,8%	0,0%	100,0%
		52,4%	15,7%	0,0%	18,7%
		4,9%	13,8%	0,0%	18,7%
Toplam	21	198	6	225	
	9,3%	88,0%	2,7%	100,0%	
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	9,3%	88,0%	2,7%	100,0%	

İnternet gazetelerine göre haber konularını gösteren tablo 6 verileri, anlamlı bir ilişkiyi göstermektedir (df=4; p=,001<.05). Hurriyet.com.tr'de %91,2, milliyet.com.tr'de %91,3 ve yenisafak.com'da %73,8 ile "göçmenlere müdahale" konusu, en çok yer verilen haber içeriği olmuştur. Hurriyet.com.tr'de %31,3 ile göçmenlere müdahale ve %19 ile göç hakkında bilgi içeriği de yer almıştır. Milliyet.com.tr'de en çok yer alan ikinci haber içeriği, %5,2 ile göç hakkında bilgi olmuştur. Göçmenleri kurtarma içeriği ise %3,5 ile milliyet.com.tr'de yer alan bir diğer haber içeriği olmuştur. Yenisafak.com'da en çok yayınlanan ikinci haber içeriği, %15,7 ile göçmenlere müdahale olmuştur.

Haber konularının internet gazetelerine göre dağılımına bakıldığında ise göç hakkında bilginin %52,4 ile en çok yenisafak.com'da yayımlandığı görülmektedir. Yenisafak.com'u %28,6 ile milliyet.com.tr ve %19 ile hurriyet.com.tr takip etmektedir. Göçmenlere müdahale içeriği, %53 ile en çok milliyet.com.tr'de yayınlanmıştır. Milliyet.com.tr'yi %31,3 ile hurriyet.com.tr ve %15,7 ile yenisafak.com takip etmektedir. Göçmenleri kurtarma içeriği, %66,7 ile en çok milliyet.com.tr'de yayınlanmıştır. Milliyet.com.tr'yi %33,3 ile hurriyet.com.tr takip etmektedir. Göçmenleri kurtarma içeriğinin yenisafak.com'da yayınlanan göç haberlerinin içerisinde hiç yer almamış olması dikkat çekici bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 7: İnternet Gazetelerine Göre Göç Etme Sebepleri

		Göç Etme Sebepleri				Toplam
		Savaş	Ekonomi	Daha İyi Bir Hayat Arayışı	Belirtilmemiş	
İnternet Gazeteleri	Hürriyet.com.tr	3	0	30	35	68
		4,4%	0,0%	44,1%	51,5%	100,0%
		60,0%	0,0%	40,5%	24,3%	30,2%
		1,3%	0,0%	13,3%	15,6%	30,2%
	Milliyet.com.tr	2	2	28	83	115
		1,7%	1,7%	24,3%	72,2%	100,0%
		40,0%	100,0%	37,8%	57,6%	51,1%
		0,9%	0,9%	12,4%	36,9%	51,1%
	Yenisafak.com	0	0	16	26	42
		0,0%	0,0%	38,1%	61,9%	100,0%
		0,0%	0,0%	21,6%	18,1%	18,7%
		0,0%	0,0%	7,1%	11,6%	18,7%
Toplam	5	2	74	144	225	
	2,2%	0,9%	32,9%	64,0%	100,0%	
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	2,2%	0,9%	32,9%	64,0%	100,0%	

İnternet gazetelerine göre göç etme sebepleri arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir (df=6; p=,046<.05). Belirtilen üç internet gazetesinde de göç temalı yayınlanan haberlerde “göç etme sebeplerine yer verilmediği” bulgulanmıştır. Üç internet gazetesinde göç etme sebepleri genel bir çerçevede çizilmiş ve “daha iyi bir hayat arayışı” sebebi ön plana çıkarılmıştır. Burada “ekonomi ve savaştan kaçış” da daha iyi bir hayat arayışı” içerisine dâhil olabilir; fakat haber metinlerinde bu şekilde bir tanımlama olduğu için bu sınıflandırmaya da yer verme gereği duyulmuştur.

Tablo 8: İnternet Gazetelerine Göre Göç Edenleri Tanımlama Şekilleri

		Göçmenleri Tanımlama Şekilleri					Toplam
		Mülteci	Göçmen	Yabancı Uyraklı	Düzensiz Göçmen	Kaçak Göçmen	
İnternet Gazeteleri	Hurriyet.com.tr	1	7	2	4	54	68
		1,5%	10,3%	2,9%	5,9%	79,4%	100,0%
		20,0%	21,2%	20,0%	4,0%	70,1%	30,2%
	Milliyet.com.tr	4	4	4	91	12	115
		3,5%	3,5%	3,5%	79,1%	10,4%	100,0%
		80,0%	12,1%	40,0%	91,0%	15,6%	51,1%
	Yenisafak.com	0	22	4	5	11	42
		0,0%	52,4%	9,5%	11,9%	26,2%	100,0%
		0,0%	66,7%	40,0%	5,0%	14,3%	18,7%
	Toplam	5	33	10	100	77	225
		2,2%	14,7%	4,4%	44,4%	34,2%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	2,2%	14,7%	4,4%	44,4%	34,2%	100,0%	

İnternet gazetelerine göre göç edenleri tanımlama şekilleri anlamlı bir farklılık göstermektedir (df=8; p=,000<.05). Hurriyet.com.tr’de yer alan haberlerin %79,4’ünde “kaçak göçmen” tanımlamasının kullanıldığı görülmektedir. Kaçak göçmen tanımlamasını, %10,3 ile göçmen, %5,9 ile düzensiz göçmen, %2,9 ile yabancı uyraklı ve %1 ile mülteci tanımlama şekilleri takip etmiştir. Milliyet.com.tr’de göç edenler %79,1 ile en çok “düzensiz göçmen” tanımlamasıyla adlandırılmıştır. Düzensiz göçmen adlandırmasını %10,4 ile kaçak göçmen ve %3,5’lik puanlarıyla mülteci, göçmen ve yabancı uyraklı tanımlamaları izlemiştir. Yenisafak.com’da göç edenler %52,4 ile “mülteci” olarak tanımlanmıştır. Mülteci tanımlamasından sonra %26,2 ile kaçak göçmen, %11,9 ile düzensiz göçmen, %9,5 ile de yabancı uyraklı tanımlama şekillerinin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 8 verilerine göre göç edenler, hurriyet.com.tr’de yer alan her dört haberin üçünde “kaçak göçmen” kavramıyla tanımlanmıştır. Kaçak göçmen kavramıyla gittikleri ülkenin ilgili birimlerine herhangi bir bildirim yapmayan ve/veya yine aynı birimlerden izin almadan o ülkeye giriş yapmaya çalışanlar ifade edilmektedir. Milliyet.com.tr’de yer alan her dört haberin üçünde kullanılan düzensiz göçmen kavramıyla “geldiği ülkede kalmak için yasal hakkı bulunmayan kişiler” kastedilmektedir. Düzensiz göçmenler, buldukları ülkede resmi olmayan ya da ikamet/çalışma belgeleri olmayan kişiler anlamına gelmektedir. Yenisafak.com’da yer alan her iki haberin birinde ise göç edenler mülteci olarak tanımlanmıştır. Mülteci kavramı, sosyo-politik, kültürel, ekonomik vb. sebeplerden dolayı kendi devlet sınırları içerisinde kalmak istemeyen ve bu yüzden başka bir ülkeye sığınan kişileri tanımlamak için kullanılan bir tanımlama şeklidir.

Çalışma kapsamında yer verilen internet gazetelerinde en çok kullanılan tanımlama şekillerinde çoğu zaman birbirinin yerine kullanılan ama farklı anlamlara gelen kavramların olduğu görülmektedir. Kaçak göçmen ve düzensiz göçmen kavramları illegal yollardan göç edenleri, mülteci kavramı ise legal bir sığınma şekline atıf yapıyor şeklinde değerlendirilebilir.

Sonuç

İletişim çalışmalarında “medya ve gündelik hayatın birbiriyle etkileşimi” önemli bir çalışma alanıdır. Diğer bir ifadeyle gündelik hayat içerisinde yer alan olay ve durumların medyada görünür kılındığına yönelik bir sav mevcuttur. Göç temalı haberlerin analizi, yeni medya ve gündelik hayat arasında da güçlü bir bağ olduğunu ortaya koymuştur. Türkiye’nin jeopolitik konumundan kaynaklı olarak internet gazetelerinde göç haberleri oldukça sık yer almıştır. Hurriyet.com.tr, milliyet.com.tr ve yenisafak.com adlı internet gazetelerinde neredeyse her gün göç temalı bir haber yayınlanmıştır.

Yeni medyada yer alan göç temalı haberler, internet gazeteciliğinin önemli bir haber teması olmuştur. Göç temalı haber metinleri, en çok hurriyet.com.tr adlı internet gazetesinde yayınlanmıştır. İnternet gazetelerine göre ele alınan diğer kategoriler arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Göçmenleri tanımlama şekilleri incelendiğinde, hurriyet.com.tr’de “kaçak göçmen”, milliyet.com.tr’de “düzensiz göçmen” ve yenisafak.com’da ise “mülteci” tanımlaması en çok kullanılan kavramlar olmuştur.

Göç temalı haber içeriklerine yönelik veriler, Türkiye’nin coğrafi konumunu bir kere daha ön plana koymaktadır. İnternet gazetelerinde yer verilen göç temalı haberler, en fazla “göçlere müdahale” içeriğinde olmuştur. Bu haber içeriği, Doğudan Batı ülkelerine göç etmek isteyen kişilerin Türkiye’nin kara ve hava sınırlarını kullandıklarını; dolayısıyla bu göç hareketi sırasında Türk kolluk kuvvetlerince güvenlik ve kurtarma amaçlı müdahaleye uğradıklarını göstermektedir.

Kolluk kuvvetlerinin (polis, jandarma, sahil güvenlik vb.) haber metinlerinde en çok kullanılan haber kaynağı olması beklenirken ilk iki sırayı medya kuruluşları/haber ajansları almıştır. Göç temalı haberlerin kaynağı üzerine gerçekleştirilen çözümleme, ironik bir veri sunmaktadır. Yine göç etme sebepleri üzerine elde edilen bulgular, haberlerde göçlerin özel sebeplerinden (ekonomi, sosyal, siyaset vb.) ziyade genel anlamdaki (daha bir hayat arayışı) sebeplerine yer verildiğini ortaya koymaktadır.

İnternet gazetelerine göre haber konuları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle, üç internet gazetesinde “göçmenlere müdahale” konusu, en çok yer verilen konu olmuştur. İnternet gazeteleri ile göçmenleri tanımlama şekilleri ve internet gazeteleri ile göç etme sebepleri arasında da anlamlı bir ilişkinin varlığı bulgulanmıştır. Bu alanda yapılacak çalışmaların artması, Türkiye’nin göç eden insanlar için nasıl konumlandığını ortaya koymasından önem arz etmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda zamansal bir analiz yapılarak göç edenlerin hangi mevsim/zamanlarda daha çok göç ettikleri ortaya konulabilir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 292-303.
- Akyol, O. (2015). Yeni İletişim Teknolojilerinin Ortak Özellikleri. (Edt: Mehmet Gökhan Genel). *Yeni Medya Araştırmaları 1*, Bursa: Ekin Yayınevi, 1-43.
- Akyüz, A. (2010). Yeni Medya Uygulamalarında Bütünlük İletişim ve Reklamlarda Ünlü Kullanımı Stratejisi. (Der: Filiz Aydoğan ve Aysen Akyüz), *İkinci Medya Çağında İnternet*, İstanbul: Alfa Yayınları, 166-193.
- Ata, F. (2015). *Yeni Medyada Gerçeğin Yeni İnşacıları: Okurlar*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Aydoğan, A. (2012). İnternet Gazeteciliğinde Profesyonelliğin Değişimi, (Edt: Ömer Özer). *Haber Eleştirmek: Araştırma Alanlarına Göre Eleştirel Haber Çalışmaları*. Konya: Literatürk Yayınları, 305-331.
- Bagdıkan, B. H. (2016). *Yeni Medya Tekeli*. (Çev: Emine Eminel), Ankara: Akılçelen Kitapları.
- Binark, M. (2015). *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Büker, N. (2013). Televizyon Teknolojisi ve Yeni Medya. (Edt: Müge Demir). *Yeni Medya Üzerine..* Konya: Literatürk Yayınları, 137-171.
- Castles, S., ve Miller, J. M. (2008). *Göçler Çağı- Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri*. (Çev. Bülent Uğur Bal ve İbrahim Akbulut), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Dağsalgüler, A. ve Saka, E. (2007). Yeni İletişim Teknolojileriyle Habermas’ın Kamusal Alanı’nu Yeniden Düşünmek. (Der: Özgür Yılmazkol). *Medya Okumaları*, İstanbul: Nobel Yayınları, 163-177.
- Değirmencioğlu, G. (2014). Yeni Medya Çağında Haberciliğin Dönüşümü: Yurttaş Gazeteciliği Bağlamında Hiper Yerel Gazetecilik. (Edt: Müge Demir). *Yeni Medya Üzerine*, Vol 2. Konya: Literatürk Yayınları, 147-163.
- Dolgunyürek, D. Ö. (2018). *Gazeteciliğin Yeni Bir Boyutu: İnternet Gazeteciliği*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Erol, M. ve Ersever, O. G. (2014). Göç Krizi ve Göç Krizine Müdahale. *KHO Bilim Dergisi*, 24(1), 47- 68.
- Fiske, J. (2012). *Popüler Kültürü Anlamak*, (Çev: Süleyman İrvan), İstanbul: Parşömen Yayınları.
- Geray, H. (2003). *İletişim ve Teknoloji: Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları*. İstanbul: Ütopya Yayınevi.
- Gökçe, O. (2001). *İçerik Çözümlemesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları.
- Gürcan, H. İ. ve Bekiroğlu, O. (2007). Türkiye’de İnternet Gazeteciliği Açısından Yerel Basının Genel Görünümü ve Bölgeler Arası Bir Değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 22-29.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bd5a7ba8286c4.46828310. E.T.: 28.10.2018.
- Köktener, A. (2013). Spor Gazeteciliği Örneğinde İnternet Gazeteciliğinin Geleneksel Gazeteciliğe Etkisi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 8(1), 233-250.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Çev: Osman Akınhay ve Derya Kömürçü). Ankara: Bilim Sanat Yayınları.,
- Öztürk, G. (2013). *Dijital Reklamcılık ve Gençlik*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Pavlik, J. V. (2013). *Yeni Medya ve Gazetecilik* (Çev: Müge Demir ve Berrin Kalsın). Ankara: Siyasal Kitap.
- Sağlam, S. (2006). Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. 5. 32- 44.
- Sert, N. Y. (2014). Yeni Medyada Aktivist Hareketler Örnek İnceleme: Türkiye’de LGBTT Aktivizmi. (Edt: İdil Sayımer). *Yeni Medya Araştırmaları*, Konya: Literatürk Yayınları, 283-337.
- Severin, W. J. ve Tankard, J. W. (1994). *İletişim Kuramları: Kökenleri, Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları*. (Çev: Ali Atif Bir ve Serdar Sever), Eskişehir: Kibele Sanat Merkezi.
- Taşçı, F. (2009). Bir Sosyal Politika Sorunu Olarak Göç. *Kamu-İş*, 10(4), 177-205.
- Törenli, N. (2005). *Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Türkdoğan, O. ve Gökçe, O. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemi*. Konya: Çizgi Kitapevi.
- Yengin, D. (2012). Sanal İletişim Aracı Olarak Akıllı Telefonların Oluşturduğu Uygulama Toplumu Olgusu: WhatsApp Uygulaması, (Edts: Tolga Kara ve Ebru Özgen). *Sosyal Medya-Akademi*. İstanbul: Beta Yayınları, 345-364.